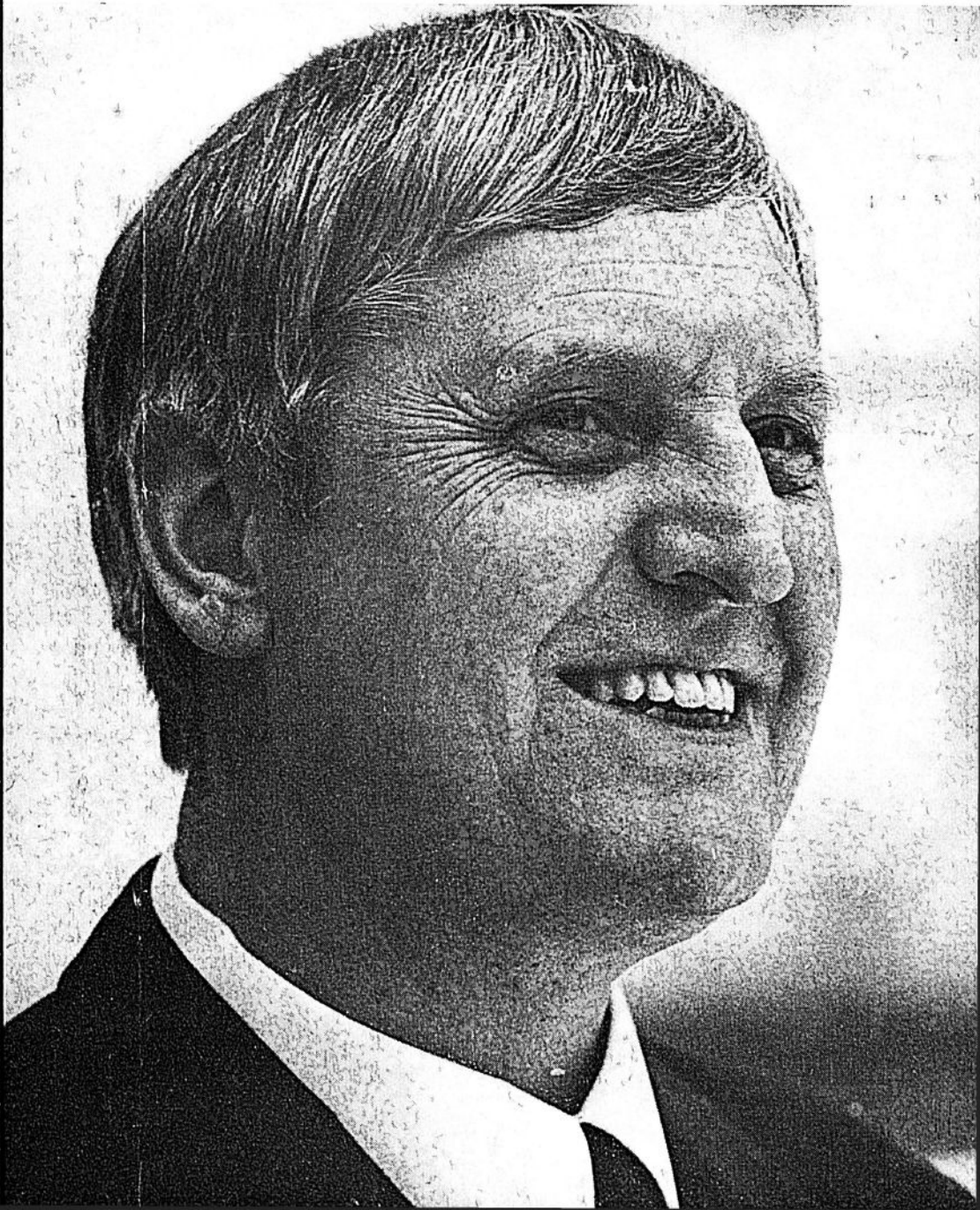

ny

världsbild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRÜSTNING

NR 3 1972

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 3 — 1972

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)
Sverige kr 25 —
Danmark dkr 32 —
Finland mk 20 —
Norge nkr 30 —

SVERIGE
Sveavägen 34 VI 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE
Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243 Viken Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

© NY VARLD I BILD
Tidskrift för Moralisk upprustning
Tryck Br Tøngs Oslo

Omslagsbilden

forestaller Heinz Krieg, lärare i Berlin, som upplevt alla kastningarna i det tyska folkets utveckling under mellankrigstiden, andra världskriget och efterkrigstiden fram till dagens valstånd och nya revolter från ungdomens sida. Han besökte nyligen Norden och intervjuades då. Intervjun återfinns på sid 8.

Vem har copyright på Jesus?

Den första påsken firades med en process om Jesus. Det omedelbara resultatet blev att han dödsdomdes. Men sedan hande det ovantade och märkliga att han blev en exklusiv van till alla som ville efterfölja honom.

Påsken 1972 firas också med processer om Jesus. Men nu rör det sig om copyright till shown Jesus Christ Superstar. Miljontals kronor står på spel. Innehavarna av denna copyright har antagligen goda juridiska skal för att påstå att Jesus Christ Superstar är deras exklusiva egendom.

Kanske ler påskens centralfigur — eller gråter han? — åt att människorna åter processar omkring honom.

Den ordagranna översättningen av «copyright» är väl «rätten att kopiera» eller möjligen «rätten att efterhärma». Nu är det väl egentligen ganska skönt att det i alla fall är obegränsad efterhärningsrätt när det gäller Jesus som person (även om den inte gäller Jesus som Superstar). Det kostar faktiskt inte ett öre att kopiera Jesus. Om man inte räknar vad det kostar ge upp sin egen vilja och följa hans. Erfarenheten tycks emellertid visa att denna kostnad snart förvandlas till en tillgång.

Darfor kan vi kosta på oss att önska Glad Påsk till alla som vill ha rätten att exklusivt efterhärma och efterfölja Jesus.

Från debatt till dialog till ideologi

Dialog blev under 60-talet ett nyckelord för intellektuell och andlig «kommunikation». Man talar allt mer om dialog i sammanhang där man tidigare talat om diskussion och debatt. Tydligt finns här ett behov att komma åt en ny dimension av tankeutbyte och beslut. En förklaring till detta behov kan man säkerligen finna i den ur-

sprungliga betydelsen av orden diskussion och debatt. «Dis-» betecknar något som går isär. Diskutera betyder egentligen att skaka sönder. Debatt är slakt med batalj och kan översättas med slagsmål. Ordet dialog betyder helt enkelt samtal, och i detta gamla fina nordiska ord kan man mycket väl inrymma den nya

djupdimensionen i begreppet dialog.

Ett samtal förutsätter både talande och lyssnande. I den aktuella debatten har tonvikten — inte minst genom massmedia — så ensidigt lagts på talandet att resultatet i hög grad blivit en «dialog mellan döva». Vad man nu börjat inse är att en verklig dialog i fors- ▶

► ta hand kraver ett nytt sätt att lyssna

«Vasterlandets kultur har under artusenden framstått som en monologens kultur», skriver den franske filosofiprofessorn Georges Dusdorf i «Oecumenica 1969», årsbok för Lutherska världsförbundet's ekumeniska forskningsinstitut i Strasbourg. Årsboken återger inlaggen i ett internationellt symposium om det nya dialogtankandet.

«Medan kontroversen är stolthets och fafångans manöverfält förutsätter dialogen odmjukhet och respekt», säger Dusdorf. «Den

att steg för steg försvara hotade uppfattningar, men att respektera en framförd övertygelse, även om den är olik min egen, och att söka dra nytta av den i den man den inte behöver vara helt motsatt utan snarare ett komplement till min egen»

Deltagarna i en debatt — kanske speciellt i politiska sammanhang — är installerade på kamp och seger för sin egen och sitt partis ståndpunkt. Segern blir viktigare än sanningen. Vad man i praktiken oftast kan räkna med är en kompromiss som innebar omsesidig nedprutning och besvikelse.

I dialogen är det inte fråga om den enskilda deltagarens vinst eller förlust, inte om den egna am-

ning som nu aktualiserats. Om man bara utgår ifrån att den syns, som dialogen åsyftar, är en summa av deltagarnas individuella kunskaper och tankande, så är detta ingenting nytt. Hela den historiska utvecklingen har varit betingad av att människor, slakten och kulturer lär av varandra.

Dialogen kommer alltid att sakna sin djupaste dimension om deltagarna bara utgår ifrån att den aldrig kan resultera i något annat och mer än en summa av deras individuella delaktigheter. Med den utgångspunkten kan varken den enskilda deltagaren eller gruppen räkna med att komma fram till något annat än en relativ sanning och en kompromisslösning. Samtidigt framstår det som logiskt och demokratiskt riktigt att ju flera som deltar i dialogen desto bättre blir beslutet. Vi möter ett sådant synsätt i de dagsaktuella kraven på gräsrotsdemokrati i form av stormöten, byalag osv. I praktiken blir det dock allt svårare att tillfredsställa dessa krav. Ju större och mera komplicerade sammanhang det gäller. Man kommer på den vägen aldrig över kompromissens plan, och risken finns att människorna med växande besvikelse upplever medinflytandet som en illusion.

Hela tankesättet innebar ju att all sanning är relativ och oåtkomlig för den enskilda människan. Hon kan aldrig räkna med att orientera sig fram till mer än relativa sanningar och kompromisser. Hon blir för sin tro och övertygelse beroende av kollektivet och kan egentligen inte själv ta ställning och ansvar.

Man förbiser i detta sätt att tänka att den historiska utvecklingen också i hög grad betingats av att enskilda människor och grupper genom tiderna upplevt absoluta sanningar, som förpliktat dem till en kompromisslös trohet över all debatt. Tragiskt är att sådana upplevelser och förpliktelser alltför ofta lett till nya gransdragningar och grupperingar kring dogmatiska delaktigheter. Därmed har en dialog i djupare mening omöjliggjorts.

debatt !..

talande använder inte orden som vapen för att besegra eller skada motståndaren. Orden uttrycker inlevelse i den andres existens i ett gemensamt sökande, där man utesluter möjligheten att någondera parten ensam skulle kunna sitta inne med hela sanningen. Och denna lyssnandets tystnad är inte en defensiv attityd, som hos en jägare på pass eller hos en spanare som söker blotta i motståndarens försvar för att kunna överraska honom. Att lyssna är att vara mottaglig för den andres vittnesbörd, att där söka positiva uppslag, ty 'uppenbarelsen' för den andre är samtidigt en 'uppenbarelse' för mig. Och att svara innebär inte att ställa argument mot argument och

debatten utan om det gemensamma basta. Alla är installerade på att det finns en lösning, ett svar och en sanning på ett högre plan än det som de olika parterna själva kan uppnå. Deltagarna i dialogen är medvetna om att de var för sig bara kan ha en bit av denna lösning, att de bara ser en del av sanningen, men att de i omsesidigt lyssnande och tankeutbyte kan komplettera varandra och komma fram till en syntes som innebär något bättre än vad var och en själv kunnat finna.

En så öppen och odmjuk attityd skulle vara något helt nytt i den partipolitiska debatten. Men den är i och för sig inte liktydig med en dialog i den djupare me-

► ta hand kraver ett nytt satt att lyssna

«Vasterlandets kultur har under artusenden framstått som en monologens kultur», skriver den franske filosofiprofessorn Georges Dusdorf i «Oecumenica 1969», årsbok for Lutherska varldsforbundets ekumeniska forskningsinstitut i Strasbourg Årsboken återger inlaggen i ett internationellt symposium om det nya dialogtankandet

«Medan kontroversen ar stolthets och fåfangans manoverfalt forutsätter dialogen odmjukhet och respekt», sager Dusdorf «Den

debatt !..

talande anvander inte orden som vapen for att besegra eller skada motstandaren Orden uttrycker inlevelse i den andres existens i ett gemensamt sokande, dar man utsluter mojligheten att någondera parten ensam skulle kunna sitta inne med hela sanningen Och denna lyssnandets tystnad ar inte en defensiv attityd, som hos en jagare på pass eller hos en spanare som soker blotta i motståndarens forsvaret for att kunna overraska honom Att lyssna ar att vara mottaglig for den andres vittnesbord, att dar soka positiva uppslag, ty 'uppenbarelsen' for den andre ar samtidigt en 'uppenbarelse' for mig Och att svara innebar inte att ställa argument mot argument och

att steg for steg forsvara hotade uppfattningar, men att respektera en framford overtygelse, även om den ar olik min egen, och att soka dra nytta av den i den mån den inte behover vara helt motsatt utan snarare ett komplement till min egen »

Deltagarna i en debatt — kanske speciellt i politiska sammanhang — ar installda på kamp och seger for sin egen och sitt partis ståndpunkt Segern blir viktigare än sanningen Vad man i praktiken oftast kan rakna med ar en kompromiss som innebar omsesidig nedprutning och besvikelse

I dialogen ar det inte fraga om den enskilda deltagarens vinst eller forlust, inte om den egna am-

bitionen utan om det gemensamma basta Alla ar installda på att det finns en losning, ett svar och en sanning på ett hogre plan än det som de olika parterna sjalva kan uppnå Deltagarna i dialogen ar medvetna om att de var for sig bara kan ha en bit av denna losning, att de bara ser en del av sanningen, men att de i omsesidigt lyssnande och tankeutbyte kan komplettera varandra och komma fram till en syntes som innebar något battre än vad var och en sjalv kunnat finna

En så oppen och odmjuk attityd skulle vara något helt nytt i den partipolitiska debatten Men den ar i och for sig inte liktydig med en dialog i den djupare me-

ning som nu aktualiserats Om man bara utgår ifrån att den syntes, som dialogen åsyftar, ar en summa av deltagarnas individuella kunnande och tankande, sa ar detta ingenting nytt Hela den historiska utvecklingen har varit betingad av att människor, slakten och kulturer lart av varandra

Dialogen kommer alltid att sakna sin djupaste dimension om deltagarna bara utgår ifrån att den aldrig kan resultera i något annat och mer än en summa av deras individuella delsanningar Med den utgångspunkten kan varken den enskilda deltagaren eller gruppen rakna med att komma fram till något annat än en relativ sanning och en kompromisslosning Samtidigt framstår det som logiskt och demokratiskt riktigt att ju flera som deltar i dialogen desto battre blir besluten Vi moter ett sadant synsatt i de dagsaktuella kraven på gransötsdemokrati i form av stormoten, byalag osv I praktiken blir det dock allt svårare att tillfredsställa dessa krav ju storié och mera komplicerade sammanhang det galler Man kommer på den vagen aldrig over kompromissens plan, och risken finns att människorna med vaxande besvikelse upplever medinflytandet som en illusion

Hela tankesattet innebar ju att all sanning ar relativ och oåtkomlig for den enskilda människan Hon kan aldrig rakna med att orientera sig fram till mer än relativa sanningar och kompromisser Hon blir for sin tro och overtygelse beroende av kollektivet och kan egentligen inte sjalv ta stallning och ansvar

Man forbiser i detta satt att tanka att den historiska utvecklingen också i hog grad betingats av att enskilda människor och grupper genom tiderna upplevt absoluta sanningar, som forpliktade dem till en kompromisslös trohet over all debatt Tragiskt ar att sådana upplevelser och forpliktelser alltför ofta lett till nya gransdragningar och grupperingar kring dogmatiska delsanningar Darmed har en dialog i djupare mening omöjliggjorts

«Dialog ar andlig gemenskap, en erfarenhet tillsammans av religiös verklighet», skriver den indiske jesuitpatern Samuel Rayan i Svensk Missionstidskrifts nr 3/1971, som huvudsakligen agnats at den ekumenska dialogen «Dialogen lyssnar varje deltagare till Gud som talar inifrån honom själv och inifrån den andre, och ger sedan sitt svar till Gud och till den andre — Dialog uppfordrar till en hjärtats förvandling. Denna uppfordran ar tecknet att Gud ar där — En delad erfarenhet av omvandelse, av att standigt komma tillbaka till Gud, av att slitas bort från sig själv och den trygghet man byggt upp for att foras in i standigt nya forbund, ar en väsentlig del av dialogen», sager Rayan

For den som lart kanna Frank Buchmans budskap verkar det aktuella dialogtankandet på varje punkt valbekant och ger en ny bekräftelse på att Buchmans budskap hade och har en profetisk dimension. En av hans grundläggande sanningar var att Gud har en plan for varje människa och for varje mänskligt sammanhang, ett svar på frågan vad som ar rätt utifrån absoluta moraliska normer — arlighet, renhet, osjälviskhet, kärlek. Denna plan ar större och fullkomligare än vad vi av oss själva kan tanka ut och diskutera oss fram till. Och den uppenbaras dag for dag och steg for steg om vi ar villiga att lyssna och att, enligt Jesu ord, «lata vart eget inre

dialog ...

ideologi ...

doma om vad rätt ar»

Allt fler människor, särskilt i den unga generationen, upplever nu att diskussion och debatt inte hjälper oss ut ur vår tids övermänskligt svarlösa problem. Demokratien — där den annu formellt finns kvar — undergravs av grupp- och partiegoism, och när den inte längre kan fungera, blir revolution och diktatur den enda utvägen ur totalt kaos. Skall demokratin kunna räddas måste den politiska debatten lyftas upp på dialogens plan, bli en fråga inte om vem som har rätt utan vad som ar rätt, ett lyssnande över parti- och gruppgränserna till «en röst som kommer från någonting som inte ar vi själva men vars existens vi inte kan betvivla och utan vilken vi inte kan rädda världen, lika lite som vi en gång kunde skapa den»

Dialogen kan i och for sig inte rädda världen. Den kan stanna vid lyssnandet. Den måste bli lydriad. Den måste bli vad Frank Buchman kallar en ideologi, «ett enkelt användbart svar som ar tillgängligt och tillämpligt for varje mänskliga»

Frank Buchman inte bara föregrep det aktuella dialogtankandet. Han har utvecklat det till en ideologi som forenar och försonar de grundläggande motsättningarna i den världskris som nu hotar oss alla mellan demokrati och diktatur, fred och våld, överflöd och nod. I demokratins namn vågade han efterlysa den helige Andes diktatur och for fredens skull raknade han med valdet — inte våld mot andra utan det våld på mig själv som ar ofrånkomligt for att jag skall kunna övervinna min oarlighet, orenhet, själviskhet och kärlekslöshet. Den revolution som Frank Buchman utmanade till var radikalare än marxismens, därför att den gällde ett övervinnande av den mänskliga naturen, som ar densamma hos kapitalisten, som gärna behåller det han har, och kommunisten som gärna delar med sig av det han inte har. Bakom de ekonomiska problemen ligger de moraliska. «Det finns tillräckligt i världen for allas behov, men inte for allas begär. Om alla toge tillräckligt ansvar och alla delade med sig tillräckligt skulle alla ha tillräckligt»

Nils Gosta Ekman

Nordens fem svanar — litografi av Lennart Segerstråle

Finiskt

för att dryfta nordiska

Det råder oro för hur det skall gå med det nordiska samarbetet i framtiden. Den oron framträdde i varje fall under det nordiska rådets sammanträden i Helsingfors i mitten av förra månaden. De skilda ställningstagandena till EEC skapar bekymmer.

«Vi är ju alla goda europeer» sade Olof Palme i sitt tal i nordiska rådet. Men varken var geografiska eller historiska tillhörighet till Norden eller till Europa tycks i och för sig garantera ett gemensamt ställningstagande i ekonomiska frågor. Kan det bero på att grundinställningen i det fallet alltid präglas av hur mycket vi kan få ut av ett samarbete? Vore det mera fruktbart att fråga sig hur mycket vi kan bidra med för att det bästa möjliga skall ske?

Några dagar före det nordiska rådets möte i Helsingfors hade ett annat möte ägt rum strax utanför den finska huvudstaden. Under finskt vardskap samlades deltagare från 11 länder till en konferens i Lepolampi semesterhotell i Esbo. Ett huvudtema för denna veckoslutskonferens var just «Nordens ansvar för världen». De ekonomiska frågorna behandlades inte här, men väl de bakomliggande nordiska enhetsfrågorna, de som beror det gemensamma nordiska arvet, det gemensamma nordiska ansvaret för världen.

Det finska inslaget i konferensen var naturligtvis det starkaste. I 16-mannakommittén av finska vardar var politiker och studerande, affärsman och lärare, tekniker och jordbrukare. Till dem hörde riksdagsmannen Mikko Asunta,

Kyösti Taanila, chefredaktör för en tidning i Varkaus, Otto Pulkkinen och Monika Skold, som studerar vid var sitt universitet, Elna Tuominen, kokerska och Uuno Lassila, direktör för en firma i Jyväskylä.

Det ungdomliga inslaget var också påfallande. 1/3 av deltagarna var under 25 år och understroket den framtidsinriktade karaktären på sammankomsten. Den nya maniskan och det nya samhället — men hur, var en fråga de grep sig an med både under konferensen och i studiearbete efter den, då finsk-svenska kontakter knöts och utvecklades.

En av huvudtalarna vid konferensen var chefredaktör Taanila. «Vi i Finland har ett stort mål att bevara vår självständighet. Det förutsätter en kamp för de värden vi har. Därför», sade Taanila bl.a., «behöver vi en frihetens ideologi som baserar sig på höga moraliska normer. Det hjälper inte att envar medger att dessa normer existerar. De måste också tillämpas i våra egna liv. När så inte har skett utan man tanktmera på den materiella vinsten, då har utvecklingen gått fel. I den höga levnadsstandardens skugga råder det en stor rädsla och osäkerhet i världen idag. Vem garanterar att inte ett hjärta som är fullt av bitterhet en vacker dag sätter igång något som kan förstöra hela världen».

tid att läsa — tid att tänka

**Annie - som
blev en legend**

Av Clara Jaeger

Harriers 21 -

I bokhandeln eller genom IDE och KULTUR

**Experiment
med Gud**

Av Nils Gosta Ekman

Gummessons 12 50

initiativ sk insats

Monika Skold, Sirkka Liisa Lindberg och Eevakaarina Paivalainen, några av de många ungdomarna i konferensen

Vi är mycket oroliga över att naturen inte hålls ren. Vem är orolig för människohjärtats orenhet och vart det kan leda? Om vi som lever i en fri demokrati bara lever för en hög levnadsstandard och för ett bekvämt liv utan annat mål, då blir vi ett offer i den ideologiska kampen. Den utkämpas i människors hjärtan. De som erfårit en förnyelse i sina hjärtan kan leva som fria och ge någonting till kommande generationer. Rätt eller fel, arlig eller oarlig, självisk eller osjälvisk, på vilken sida vi ställer oss därav beror vårt folks frihet och framtid, våra barns och hela världens framtid.»

Den norske författaren Leif Hovelsen menade att det finns ett

okänt medvetande om att det inte längre bara är supermakterna som kan odelägga framtiden. Alla kan göra det genom den vidgade klyftan mellan de rika och fattiga länderna. Men «i dagens situation finns det underströmmar av djupa mänskliga känslor överallt i världen, oavhängiga av de politiska och ekonomiska system som råder», fortsatte Hovelsen. «En långsam utbreder sig i hela världen efter en livsform och en tro som verkar utöver det etablerade samhället, något som kan ge människorna både trygghet och revolutionär oro, frihet och förpliktande ansvar för att förverkliga det som de djupast vet är rätt.»

Med dessa underströmmar som ett slags vaknande världssamvete har Norden sin stora chans, möjligheten till ansvar för världen. Här kan vi göra vår röst hörd. Varför skulle inte Norden ge världen en djupare förståelse för vad människovärdet är, vad samarbete inom och mellan små nationer kan förstå på det ekonomiska och internationella planet — vad sunda familjer och en skapande konst kan betyda för ett folks liv — vad ett samlat nordiskt ansvarstagande kan göra för att besvara svälten i världen! Det finns tillräckligt med möjligheter för de nordiska länderna att engagera sig på de områden där världen behöver oss mest. Det är också den största garantin för den frihet och

det oberoende vi vardesätter så högt i Norden.»

Lantbruksrådet Mauno Pohjonen från Jyväskylä i mellersta Finland har representerat centerpartiet i riksdagen. Han föreslog på konferensen att de nordiska länderna borde ta ett gemensamt initiativ i FN för att få till stånd en lösning på livsmedelsförsörjningen i de delar av världen där människor går undernärda. En fond borde inrättas med medel för att betala överföringen av livsmedel från de rika länderna till utvecklingsländerna, sade Pohjonen. Han menade att det är fel att åkrar i våra länder «paketeras in», när det inte finns tillräckligt på andra håll i världen.

Flera av de utländska deltagarna i konferensen fick också tillfälle under och efter konferensen till kontakt med finska politiker och andra personligheter i landets liv, vilket gav dem en värdefull inblick i dagsituationen. Underhandlingar om en ny regering pågick, vilka ledde till den nya socialdemokratiska minoritetsregeringen. En av de finska riksdagsmedlemmarna värdade särskilt till deltagande svenskar att de skulle se vad som kunde göras för de finnar som nu arbetar i Sverige. Dessa svenskar återvände med en förnyad känsla av samhörighet med Finland inom den nordiska gemenskapens ram.

F H W

Chefredaktör Kyosti Taanila (tv) tillsammans med diplomaten Bertel Ahlman

Lärare från Berlin fick rådet

Sluta aldrig

Heinz Krieg

Heinz Krieg har bara en brukbar arm. Den andra sköts sönder i slaget om Stalingrad. Under andra världskrigets slutskede bestämde han sig för att dö på barrikaderna under upproret i Prag. «Bry dig inte om sådana dumheter. Det kommer att bli användning för dig i fortsättningen», sa en av hans vänner.

Sedan dess har det blivit användning för Krieg på många sätt. I dag är han lektor vid ett gymnasium i sin födelsestad Ber-

lin. Han är medlem i de socialdemokratiska lärarnas arbetskreis och i en kommitté som på uppdrag av Berlins undervisningsminister utreder frågan om elevernas medbestämmanderätt. Han är gift och har fem barn.

Vi samtalar om situationen i Tyskland efter andra världskrigets slut.

— 1945 bröt min värld samman. Jag var 12 år gammal, när Hitler kom till makten. Jag trodde blint på honom ända till slut-

tet. Vi var övertygade om att det var mannen omkring Hitler som bar skulden om någonting gick gale. «Om Hitler vetat om detta» var refrangen ute vid fronten.

Efter kriget sökte jag efter en ny grundval att bygga på. Jag gick på alla de politiska partiernas möten, på de olika kyrkornas gudstjänster och diskuterade intensivt. Jag var med om att grundlagga Freie Deutsche Jugend (den kommunistiska ungdomsorganisationen) i Västberlin utan att vara medveten om att det var en kommunistisk grupp. Vid sammanträdet när organisationen grundades, varnade jag de närvarande för att någonsin igen följa en ledare.

Ungefär samtidigt hade jag målat en del barnporträtt hos en familj som inbjöd mig till ett möte för moralisk upprustning. Där träffade jag många som gått igenom lika mycket som jag men ändå trodde på framtiden. Jag betraktade detta som ytlig optimism, men försökte i alla fall komma till grunden med vad det var som låg bakom. Den jag fann att det var ett personligt förhållande till Gud, otvetydiga moralnormer och ett sökande efter Guds ledning varje dag. Under konferensen som de inbjöd mig till upplevde jag själv en övrig befrielse från många av mina egna problem. Jag beslutade mig för att göra en full insats för att bygga ett Tyskland som världen kunde lita på.

Något senare, 1949, kom jag till Caux. Jag var då vice ordförande för studenterna vid konstakademien i Berlin. I Caux hörde jag en ung tjeckisk jude tala. Vi tyskar var skulda till att han miste hela sin familj och dessutom ena benet. Han bad oss om förlåtelse för sitt

v sin dotter

med att tycka om dina barn

hat Medan han talade såg jag for mitt inre oga allt det fruktansvarda jag bevittnat i Prag Nar hatet brinner, blir manniskorna som djur Vi tyskar skot ned civilpersoner Vi sag hur sårade tyska soldater som lag gipsade kastades ut genom fonstren

Efter att ha lyssnat till vad tjecken hade att saga såg jag bara två mojligheter att resa min vag eller att be om ett samtal med honom Jag stannade, och bad honom om forlatelse for mitt djupa hat mot tjeckerna Sedan dess har han och jag arbetat samman mycket, också i Berlin

Skola i Berlin

Så kommer Krieg in på dagslaget i Berlin

— För om 1967 har politiseringen i de tyska skolorna och universiteten kommit igång på allvar Det fria universitetet i Berlin har gått i spetsen Detta universitet byggdes efter kriget med amerikanska medel som ett alternativ till Humbolt-universitetet vid Unter den Linden i Ostberlin I dag ar det fria universitetet fullständigt under vansterradikal kontroll En rad ledande professorer har lamnat universitetet darfor att arbetsförhållandena ar for svåra

Sjalv var jag med om en sorts revolution på mitt eget gymnasium for ett par år sedan Först hade fem andra larare och jag sjalv format en arbetsgrupp som kampade for demokratisering och bättre samarbete med foraldrarna Vi betraktades som radikala och var inte populära

En dag slot sig en ny larare till var krets Jag blev forbluffad over de åsikter han kom med Det visade sig snart att hans mål in-

te var demokratisering utan att driva bort de larare från skolan som inte delade hans politiska uppfattning Jag sade genast ifrån att något sadant kunde jag inte vara med på

Men de andra lararna i arbetsgruppen foljde honom, och han samarbetade med militanta grupper bland eleverna En konflikt mellan en äldre och en yngre larare användes som forevandning till att dela ut flygblad, och presser och TV blev indragna Atmosfären blev mer och mer spänd

En dag nar jag kom upp for trappan till teckningssalen, sprang jag nastan med huvudet fore in i en snara som nagra av eleverna slappt ned från en avsats hogre upp Den varningen kunde man inte ta miste på Då jag sag upp, mottes jag av hatfyllda blickar från elever som stirrade ned på mig Den nye lararen och hans medarbetare gick emellertid for långt, och det slutade med att han och tre-fyra andra larare lamnade skolan

Nu befinner vi oss i en något lugnare period Men jag ar inte ense med dem som menar att ungdomen nog kommer att lugna ned sig, att det blir bättre bara de får ett yrke osv Utvecklingen går i vagor Den styrs inte langre av idealistiska studenter utan av yrkesrevolutionärer

Storre medansvar

Anda sedan 50-talet har jag arbetat for större medansvar for eleverna Men hur ar det med lararnas medansvar? Det hjalper inte att fordoma skolungdomen for att de kampar for att forandra förhållandena Det viktiga ar att vi larare sjalva ar villiga att for-

andras och positivt bidrar till att forandre samhället Först och framst måste vi larare få en storre målsättning an att bara syssla med vårt eget fack

Knarkproblem

I första paragrafen av Vastberlins skollag uttrycks målsättningen på foljande sätt «Skolans uppgift skall vara att dana personligheter som ar i stånd att fullständigt forandra den tyska livsformen på en demokratisk och fredlig grundval, som bjuder obonhorligt motstand mot den national-socialistiska ideologien, och som ar rotade i medvetandet om sin forpliktelse mot hela manskligheten »

Det ar alltså inte litet som kravs av oss larare Om vi skall klara av det, måste vi konkretisera denna målsättning i våra egna liv

Sjalv fick jag en dag en inspirerad tanke du ar skolans rektor Jag sade det till min fru som först trodde att min areslystnad fullständigt tagit overhand Men det var ansvaret for hela skolan, inte stallningen som rektor som var meningen med den tanken

Jag borjade se de andra lararna med nya ogon, jag besokte skolor i Vasttyskland for att få nya impulser och markte att jag fick en ny auktoritet i mitt arbete i skolan Det betydde också en storre insats for att skapa verkligt samarbete mellan skola, elever och foraldrar

Krieg kommer in på knarkproblemet, som tycks vara minst lika aktuellt i Berlin som harhemma — Statistiken visar att varannan student eller gymnasist har forsokt sig på hasch Under de tre senaste åren har forbrukningen gått upp med mer an 200% Jag

På stockholmspromenad under Sverigebesöket

talat utifrån smartsam erfarenhet min egen dotter började med knark och var försvunnen i 1 1/2 år. Nu har hon genomgått en avvänjningskur och skall börja läsa sig ett yrke.

En av orsakerna till att knarkkonsumtionen ökat är knarkprofeter av typen Tim O'Leary. De predikar att knark vidgar ens medvetande, frigör skapande krafter, befrämjar personlighetsutvecklingen. De säger att knark inte är farligare än tobak eller alkohol osv. Ofta är knarkmissbruket också en protest mot de vuxna eller en verklighetsflykt.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi föräldrar tar oss tid med våra barn och verkligen lyssnar till dem. Om deras och våra uppfattningar är oförenliga så tror jag att vi skall vara ärliga nog att klart säga ifrån vad vi står för. Ärlighet, både om våra egna svagheter och fel, och om våra djupas-

te övertygelser, kan leda till enighet på det djupare plan som behövs för att vi skall komma tillrätta med knarkproblemet. Men kanske ännu viktigare är ett råd som jag fick från min dotter. När jag frågade henne vad jag skulle säga till föräldrar till knarkande barn, sade hon: «Säg åt dem att de aldrig skall sluta upp med att tycka om sina barn.»

Så glider samtalet in på Berlins situation nu när förhandlingar är igång mellan DDR och Förbundsrepubliken.

— Vi måste alltid vara på vår vakt. Student- och elevoroligheterna har lett till en hel del osakerhet.

Själv ser jag avtalen med öststaterna som ett nödvändigt politiskt initiativ. Hur mycket jag än önskar en tysk återforening, så är den inte så varst sannolik under de närmaste årtionden. Vi måste föräta en realistisk politik.

Jag har tankat mycket på hur vi kan göra det bästa av situationen. Något av det viktigaste är att det blir möjligt att resa till DDR igen och ta direktkontakt med människorna där. Där ser jag en uppmuntran för dem och en utmaning för oss att skapa en bättre demokrati.

När vi innan muren byggdes visade Moralisk upprustnings skådespel och filmer i Västberlin, kom hundratals människor från alla delar av DDR för att se dem. Dessa kontakter finns fortfarande kvar. Jag känner till att en man jag byggt ett starkt lag i sin by. Den livskvalitet som han och hans vänner representerar, har gjort starkt intryck också på de kommunistiska funktionärerna. Jag glommer inte vad en av dem som kom till skådespelen sade till mig: «För Guds skull arbeta vidare. Detta är vårt enda hopp.»

På frågan varför Krieg nu kommit till Norden svarar han:

— Jag ville ta kontakt med nordiska lärare och tillsammans med dem tanka igenom vad vi kan göra för att övervinna krisen på utbildningssektorn. Vi i Berlin känner oss som på en ö och vi behöver kontakterna med andra länder. Vi är tacksamma för det stöd vi fått, och vi behöver det också i framtiden.

Intervjuare
Jens J. Wilhelmsen

U Thant sammanfattar

FN:s förre generalsekreterare U Thant intervjuades nyligen av journalisten Roland Gammond (NANA) om sina erfarenheter som generalsekreterare. Av intervjun framgick att U Thant i hög grad inspirerats av sin tro i sitt arbete. Bl.a. sade han:

Vi lever i en värld som är full av larm och vårt samvete är bara en svag liten rost i vårt innersta. Min företrädare Dag Hammarskjöld anmärkte en gång: «Vi har alla i vårt innersta ett litet av stillhet omgivet område, där det rader en djup frid.»

Om vi inte lyssnar på vårt samvetes rost, dras vi oupphorligt till

det larmande och grälla och förlorar förmågan att fatta livets värden.

Om världen nuförtiden är full av krig och oro, beror det på att det inte finns någon frid i människors sinnen.

Därför är det viktigt att vi alla beslutar oss för att varje dag reservera tid för att samtala med oss själva, samtala med denna svaga rost i vårt innersta. Vi borde ägna några dyrbara minuter åt fredens och den goda viljans tankar.

(Översatt från *Helsingin Sanomat* den 13 februari 1972.)

Neerja Chowdhury (bilden) ger en

glimt från dagens Indien

Jag tillbringade en fascinerande morgon med nagra snickare som arbetat de senaste sex månaderna på en byggnadsplats i Maharashtra. De flesta av dem kom från norra Indien nära New Delhi.

Både Mohammeds farfar och far var snickare. Hans farfar kom speciellt till New Delhi för att lära sig yrket. Mohammed själv är en tusenkonstnär. Han har provat på att vara mjölnare, spinnare och bitrade i en manufakturaffär. Men han är en verklig mästare i träsnideri. Bojd över ett trästycke följer han noga ritningen och genom att talja och mejsla lockar han fram de mest fantastiska figurerna. Ofta kan man se honom helhjärtat fördjupad i sitt arbete. Det är ett utmärkande drag både för Mohammed och hans kolleger.

När de en morgon anlände till en byggnadsplats i Maharashtra efter tre dagars resa från New Delhi, erbjöds de att använda resten av dagen för vila. «Var snäll och visa oss var virkeslagret finns», sade Bunyad, ledaren för gruppen. «Vi vill gärna börja». Snart var de igång med att hyvla, såga och hamra utan att visa min-

sta tecken till trötthet.

En australiensisk snickare som arbetade tillsammans med dem skadades och fordes till lasarettet. Två av dem reste nio mil för att hälsa på honom. Australiensaren fick tårar i ögonen när han såg dem komma.

Två dagar senare kom frun till den australiensiske snickaren till bygget för att hämta något. De indiska snickarna samlades genast runt henne för att fråga hur det stod till med deras skadade kamrat. Efter en stund drog de sig tillbaka i ett horn och viskade något sinsemellan och återvände sedan med en hundrarupeersedel som de gav frun som hjälp till makens sjukhuskostnader.

«Vad skall man göra när någon har sårat en?» frågade någon, när vi fortsatte att prata vid en kopp varmt sött te. En gemytlig diskussion uppstod. Mohammed vantade tills alla tittade på honom och förklarade sedan, att frågan hade två sidor. Den ena horde samman med människans rätt mot en annan människa, och den andra med Guds rätt mot människan. «Om

Forts s 14

En av de indiska snickarna

Receptrutan

När ni får gaster från Finland prova gärna det här receptet. Det kan serveras som huvudrätt eller vickningsrätt med någon sallad till. Saltströmming kan ibland vara svår att finna i vårt land men åtminstone i Stockholm kan man kopa den hos Ahlens, Tempo eller Konsum.

FINSK STRÖMMINGSLADA

6—8 medelstora saltströmmingar
c a 10 potatisar
1 stor gul lök
1 ägg, 1 msk vetemjöl, c a 3—5 dl mjölk, (salt)

Strömmingen vattnas ur c a 5—6 timmar och fileas. Potatisen skivvas, löken hackas. Ägg, vetemjöl och mjölk blandas.

Smörj en form, varva den skivade potatisen, strömmingsfileerna och den hackade löken. Tillsätt mjölkblandningen. Stro på 5 kryddpepparkorn och ställ för men i 250° ugnsvärme c a 45 min eller tills potatisen känns mjuk.

(Vill man kan man också sticka in ett lagerblad någonstans, innan formen satts in i ugnen.)

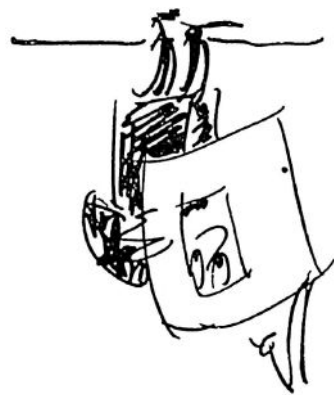
En fru från Österbotten har lämnat receptet och ofta glatt sina finska vänner med den här rätten.

Marta

Samvetsquiz

- 1 När det visar sig att du tagit miste, vad gör du?
A – Stålsätter dig och fortsätter till det bittra slutet, hur gale! det an går,
B – Finner någon som du kan skjuta skulden på,
C – Medger att du handlat fel och söker tillsmans med andra efter ett bättre alternativ?
- 2 Om du upptäcker att du är på dåligt humor, vad gör du?
A – Sätter nassan i vadret, låtsas som det regnar och fortsätter livet med förvånande (t o m utmattande) energi,
B – Ser till att alla andra får veta hur jammrig du kaner dig,
C – Stannar till, ber om hjälp, och försöker sätta dig in i vad andra kaner?
- 3 När du kaner att någon annan behandlat dig på fel sätt, vad gör du?
A – Stålsätter dig och fortsätter till det bittra slutet, hur gale! det an går,
B – Finner någon som du kan skjuta skulden på,
C – Medger att du handlat fel och söker tillsmans med andra efter ett bättre alternativ?
- 4 När du har alldeles för mycket att göra och inte vet vad du skall ta dig till, vad gör du?
A – Gör så mycket som står i mansklig makt att göra, med frenetiskt koncentrerad energi, utan att se till hoget eller till vanster,
B – Brister i grat eller exploderar över den orättvisa situationen och ditt hårda ode (men gör ingenting åt det),
C – Talat om för dina vaner vilka arbetsuppgifter du har och hur du kaner dig och får råd från dem om vad du skall göra?
- 5 Tycker du att frågesport av denna typ är
A – En massa nonsens
B – Onödigt gravande i personliga ting
C – På något sätt nyckeln till vantrivsel på arbetsplatserna och exploatering harhemma, i Nordland eller i u-landerna?

Svara så arligt du kan på följande frågor Du får 3 poang för varje A, 2 för varje B och 1 poang för varje C Jamför med resultatet sid 13

Saxat
och
citerat

in i något annat Det säger regis-
sor Eva Skold och havdar lugnt att
konst är något ett samhälle har
skyldighet att erbjuda människorna
Profil 2
Sv D 19 2 72

MÅNGA MÄNNISKOR SYNES GÅ
genom hela livet utan att veta att
de kunde använda sin vilja Ibland
ger de sig helt enkelt frihet att av-
sta från att använda viljan och av-
står därmed även från att ta ansva-
ret för sitt eget liv Och har står
professionella bortförklarare till
tjänst med bekäma undanflykts-
modeller Det galler att genomskå-
da dem
Om människor upptäcker sin vil-
ja och i hogre grad an hittills inser
att den kan användas i goda syf-
ten, kan denna värld goras man-
niskovänligare
Carl Gustaf Liljus i Huf-
vudsstadsbladet, Finland
18 2 72

visste vi vad som verkliga forsig-
gick
En fransk diplomat citerad
i Himmat Weekly, Indien

DET HAR ALLMANT ANSETTS
att kriteriet på ett gott samhälle är
att de som makten har beskyddat
de varmlösa I den mån samhället
inte upprätthåller de skyddsfunktio-
ner det åtagit sig, återgår naturligt-
vis – på alla områden – ansvarat
till de enskilda individerna själva
Farre aborter kan man inte få ge-
nom remisser och uppvaktningar
hos regering och riksdag Det kan
endast uppnås, om man förvandlar
människornas hjartan

Prof Gunnar Biorck i
abortdebatten i Sv D 19 2
72

DET AR BRA DET DAR MED LUF-
TEN Men hur ar det med den and-
liga miljövärden? Det materielle
valståndet var ju inte tankt som ett
slutnål utan som en sprängbrada

A – Begraver din bitterhet under en lugn yta, så
att alla andra blir oroliga och förvånade till
slut när du inte längre kan hålla dig lugn
utan exploderar,
B – Behandlar den som fororattat dig artigt, men
sorjer för att alla dina vaner vet om hur
vederborande sarat dina kanslor,
C – Svaljer stolttheten och talar ut med den som
sarat dig?

Kort nytt

ISLAND

Filmen Gratulerar på dodsdagen, byggd på ett skadespel av Peter Howard, har visats i Islands TV

OXFORD

«På grund av brist på intresserade deltagare kommer framtiden inte att aga rum» — «Men vi *är* intresserade. Lösningar på problemen *är* möjliga» skriver en grupp oxfordstudenter i inbjudan till ett internationellt seminarium för Moralisk upprustning i Somerville College, Oxford, 25—28 mars 1972

PAPUA-NYA GUINEA

Den katolske ärkebiskopen V Copas i Papua-Nya Guineas huvudstad Port Moresby gjorde nyligen ett uttalande i vilket det heter «Det basta sättet att hjälpa varandra är genom exemplets makt, genom att vara levande vittnen för Kristus. Därför att detta är drivkraften hos Moralisk upprustnings folk, har jag glatt mig mycket att samarbeta med dem i Port Moresby. Manga har återfunnit sin tro genom inflytande från Moralisk upprustning». I uttalandet gick ärkebiskopen också in på de fyra absoluta normerna — arlighet, renhet, osjalviskhet och kärlek. «Era fyra pelare har sin fasta grund i evangelierna. De har hamtats från Kristi liv, så ni kunde inte stå på en sakrare grundval»

BERLIN

Noden i Indien och beslutsamheten hos Rajmohan Gandhi och hans medarbetare att ta itu med de grundläggande orsakerna till den foranledde en sjukskoterska i Berlin, Anne-Eva Schmidt, att sälja sina juveler. Hon gav pengarna till Moralisk upprustnings konferenscentrum i Panchgani, Indien. Tillsammans med andra unga tyskar som är engagerade i rörelsen «Offensive Junger Christen» skickade hon ut en appell som till dags dato resulterat i 200 000 D-mark för Indien. Ett ungt par gav sina

besparingar för en stereoanläggning. Gymnasister i en skola sydde 1000 små påsar, var och en innehållande en genomsnittlig dagsranson ris i Indien. Påsarna såldes på torget av gymnasiisterna. En av ungdomarna som satt igångaktionen skriver «Genom denna gemensamma insats har vi kunnat bryta oss ut ur våra egna problems djavulskrets»

OSTERRIKE

«Jordgubbskungen», delagare i den största jordgubbsodlingen i Österrike, ställde haromdagen till med sensation i ett offentligt möte i Eferding, nära Linz, berättade han att han försonat sig med sin bror som satt i främsta raden i mötet. Oenigheten mellan de båda bröderna var ett valkant faktum för de närvarande. Försoningen hade inspirerats av en delegation från Caux med representanter från Papua-Nya Guinea, Australien och Nigeria.

ODENSE

På Carl Nielsen-skolan i Nørre Lyndelse nära Odense spelades Peter Howards pantomim *Hunden och benet* av skolbarn och föräldrar. Den danska scenversionen hade bearbetats av fru Bente Finken.

NYA CALEDONIEN

Den afrikanska filmen Frihet visades nyligen i söderhavson Nya Caledoniens lagstiftande församling. Initiativtagare var Yann Celene Eregi, parlamentsledamot och ledare för ett av de politiska partierna.

LESOTHO

Svarta och vita från Sydafrika uppförde tillsammans Peter Howards pjäs Diktatorns mantel i Lesotho, grannstat till Sydafrika. Foreställningen agde rum på inbjudan av Leabua Jonathan, Lesothos premiärminister.

RESULTAT

- A 12 – 15 poäng fick författaren, som förstod att det fanns gott om utrymme för nytänkande
B 9 – 11 poäng. Du är arlig om dina kanslor på

andras bekostnad

- C 5 – 8 poäng. Antingen är du verkligen perfekt eller är du en bra bluffare

Jane Lovering, sekreterare från Australien

Indien ... Från s 11

jag sarar en annan», sade han, «sa maste jag be honom om forlatelse och gora mitt basta for att fa honom glad igen Jag kan aldrig gora honom lika glad bara genom att ge honom klader, pengar eller materiella ting, som jag skulle kunna genom att be honom om forlatelse »

I och med det kom samtalet in pa forlatelse Buniyad som hittills inte sagt ett ord, sade med låg rost «Om jag har gjort ett misstag och ångrar mig och sedan lovar att inte upprepa misstaget, så forläter Allah mig » Kvickt tillade han «Men det finns en synd Allah inte forläter Om jag låter något komma mellan mig och Gud, det kan vara människor eller pengar, sa forläter inte Gud det » Litet senare sade han med sin ålders hela visdom «Livet ar en kamp mellan det goda och det onda, och detta ar det storsta Jihad (heligt krig) i det manskliga hjartat »

Naviger riktig ved valg av Deres båt —

K/MV
Wulf for gode
sjøegenskaper

100 200 300 400 450 470 470Z 470ZS 471 471Z 471Z DC 471Z CC

FO*HANDLER

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt 3, Oslo 1

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

**A
S SABA**

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6–8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper hargenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrik inkl 2 servicebesök (exkl moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfargsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad

Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS